

**Ministerul Educației al Republicii Moldova
Agenția de Asigurare a Calității**

**Istoria românilor și universală
Programa pentru examenul de absolvire a gimnaziului,
anul de studii 2014-2015**

Autori:

- Eremia Ion, dr. hab. în istorie, Universitatea de Stat din Moldova;
- Eșanu Rodica, Liceul „Columna”, mun. Chișinău, grad didactic *superior*;
- Negru Eugenia, Liceul „Prometeu-Prim”, mun. Chișinău, grad didactic *întîi*;
- Solovei Rodica, dr. în istorie, Institutul de Științe ale Educației.

Recenzenți:

- Boboc Valentina, LT „Principesa Natalia Dadiani”, mun. Chișinău, grad didactic *superior*;
- Corlăteanu Silvia, dr. în istorie, Institutul de Istorie al AȘM;
- Pădureac Lidia, dr. în istorie, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți;
- Zeamă Angela, LT „Constantin Stere”, or. Soroca, grad didactic *superior*.

I. PRELIMINARII

Programa pentru examenul de absolvire a gimnaziului la ISTORIA ROMÂNILOR ȘI UNIVERSALĂ este elaborată în baza prevederilor Curriculumului modernizat la ISTORIA ROMÂNILOR ȘI UNIVERSALĂ pentru clasele a V-a – a IX-a (*Istoria. Curriculum pentru învățământul gimnazial, Clasele a V-a – a IX-a*, Ed. Lyceum, Chișinău, 2010). Programa are drept scop evaluarea obiectivă a elevilor la sfârșitul treptei gimnaziale și unificarea cerințelor față de competențele absolvenților clasei a IX-a.

Programa este destinată profesorilor, elevilor, managerilor unităților de învățământ, specialiștilor de la Direcțiile raionale/municipale învățământ, tineret și sport, părinților.

II. STATUTUL DISCIPLINEI

În cadrul examenelor de absolvire a gimnaziului, examenul la ISTORIA ROMÂNILOR ȘI UNIVERSALĂ este susținut, în scris, de către toți absolvenții. Timpul de realizare a testului de examen este 120 minute.

Testul de examen este structurat în trei secvențe, urmărindu-se un anumit nivel de realizare a competențelor curriculare. Itemii, ca pondere, reflectă numărul de ore alocat studierii spațiului național și universal.

III. COMPETENȚE TRANSDISCIPLINARE PENTRU TREAPTA GIMNAZIALĂ

- Competențe de învățare/a învăța să înveți;
- Competențe de învățare în limba maternă/limba de stat;
- Competențe de comunicare într-o limbă străină;
- Competențe de bază în matematică, științe și tehnologie;

- Competențe acțional-strategice;
- Competențe digitale, în domeniul tehnologiilor informaționale și comunicaționale;
- Competențe interpersonale, civice, morale;
- Competențe de autocunoaștere și autorealizare;
- Competențe culturale, interculturale (de a recepta și de a crea valori);
- Competențe antreprenoriale.

IV. COMPETENȚELE SPECIFICE FORMATE LA ELEVI PRIN DISCIPLINA ȘCOLARĂ ISTORIA ROMÂNILOR ȘI UNIVERSALĂ

- Înțelegerea și utilizarea adecvată a limbajului de specialitate.
- Înțelegerea și reprezentarea timpului și a spațiului istoric.
- Cunoașterea și interpretarea surselor istorice.
- Determinarea relațiilor de cauzalitate și schimbare în istorie.
- Aprecierea critică și obiectivă a situațiilor, faptelor și proceselor istorice.
- Manifestarea atitudinii față de impactul evenimentelor istorice asupra societății.
- Formarea comportamentelor democratice și valorilor general-umane.

V. DOMENII DE CONȚINUT. OBIECTIVE DE EVALUARE ȘI EXEMPLE DE ITEMI

Competența specifică	Sub-competențele	Obiectivele de evaluare	Exemple de itemi
Înțelegerea și utilizarea adecvată a limbajului de specialitate.	1) Explicarea semnificației termenilor istorici caracteristici epocii contemporane;	Elevul va fi capabil să: OE1. explice semnificația unor termeni/ sintagme istorice, utilizând materialul suport propus; OE2. raporteze semnificația unui termen/ sintagme la contextul istoric respectiv; OE3. utilizeze în contexte noi limbajul istoric pentru a construi explicații/ argumente.	<ul style="list-style-type: none"> • Scrie termenul adecvat pentru a reflecta ideea autorului... • Studiază sursa (vezi sursa 1). Identifică un termen adecvat pentru a defini realitățile expuse de autorii documentului. • Utilizează termenii propuși pentru a argumenta pro/ contra opiniei autorului...
Înțelegerea și reprezentarea timpului și a spațiului istoric.	2) Prezentarea evenimentelor istoriei contemporane în ordine cronologică; 3) Comentarea schimbărilor survenite pe parcursul istoriei contemporane cu ajutorul hărților istorice;	Elevul va fi capabil să: OE4. completeze o axă/ friză cronologică cu date din materialul suport propus; OE5. valorifice axa/ friza cronologică ca suport informativ despre evenimente/ procese istorice; OE6. utilizeze harta ca sursă de documentare despre evenimente/ procese istorice; OE7. să identifice în sursele propuse repere pentru încadrarea în timp/ spațiu a unui fapt istoric; OE8. încadreze în timp/ spațiu un eveniment/ proces istoric, utilizând limbajul specific.	<ul style="list-style-type: none"> • Plasează evenimentul descris în sursă pe axa cronologică „Etapă ale războiului rece”. • Studiază axa cronologică propusă. Identifică două realizări definitorii pentru dezvoltarea științei în perioada interbelică. • Studiază harta. Numește statele semnate ale Micii Înțelegeri și cele ale Înțelegerii Balcanice. • Utilizează termenii <i>premergător</i>, <i>concomitent</i>, <i>ulterior</i> pentru a ordona evenimentele propuse...
Cunoașterea și interpretarea surselor istorice.	4) Utilizarea surselor istorice în argumentarea opiniei proprii cu referire la evenimentele	Elevul va fi capabil să: OE9. recunoască fapte, evenimente istorice prezentate în surse cunoscute sau la prima vedere; OE10. formuleze explicații/ argumente, utilizând informații selectate din sursele istorice propuse;	<ul style="list-style-type: none"> • Studiază tabelul (vezi sursa 2). Definește, cu termenul adecvat, fenomenul istoric definitoriu pentru viața economică în perioada interbelică. Argumentează răspunsul. • Studiază diagrama (vezi sursa 3). Sub

	contemporane;	OE11. valorifice corect informațiile din sursele istorice în crearea noului; OE12. interpreteze informațiile oferite de surse istorice diferite.	aspect etnic, poate fi justificată decizia autorităților sovietice de creare a RASSM? Argumentează răspunsul. • Utilizează sursele pentru a argumenta afirmația: <i>Primul război mondial a schimbat esențial situația economică a SUA.</i> • Studiază sursele (vezi sursele 4 și 5). Exprimă-ți argumentat opinia: se respectă prevederile <i>Declarației Universale a Drepturilor Omului</i> în spațiul politic din Europa postbelică?
Determinarea relațiilor de cauzalitate și schimbare în istorie.	5) Identificarea legăturii cauză – efect cu referire la evenimentele istoriei contemporane;	Elevul va fi capabil să: OE13. identifice cauze/ consecințe ale evenimentelor/ proceselor istorice, utilizând materialul suport propus; OE14. analizeze relații de cauzalitate și schimbare în istorie, după algoritmi propuși/ proprii; OE15. aprecieze impactul unor schimbări asupra societății.	• Studiază sursele. Identifică informații despre <i>cauzele și consecințele</i> conflictului militar din Transnistria. • Apreciază consecințele manifestării monopolului partidului unic în societate, sub aspect politic, economic, cultural. • Studiază sursele. Exprimă-ți opinia despre impactul războiului (al doilea război mondial) asupra vieții de zi cu zi.
Aprecierea critică și obiectivă a situațiilor, faptelor și proceselor istorice.	6) Prezentarea rolului personalităților din istoria contemporană; 7) Analiza critică a diferitor opinii pe marginea unui subiect istoric din secolul al XX-lea;	Elevul va fi capabil să: OE16. descrie un eveniment/ proces istoric după algoritmi propuși/ proprii; OE17. formuleze explicații/ argumente cu privire la evenimente și procese istorice, în baza materialului suport; OE18. justifice utilizarea anumitor termeni în prezentare/ aprecierea unor evenimente/ procese istorice; OE19. analizeze opinii, aprecieri asupra faptelor/ proceselor istorice, după criterii	• Studiază sursa (Din <i>Nota ultimativă a Guvernului sovietic către Guvernul României</i>). Prezintă conținutul documentului după următorul algoritm: <i>tipul documentului diplomatic, părțile implicate și statutul lor, obiective (declarate/ ascunse), prevederi.</i> • Studiază imaginea. (vezi sursa 6) Determină dacă termenul <i>criză de supraproducție</i> reflectă realitatea surprinsă în imagine. Argumentează răspunsul. • Studiază sursa. Argumentează pro/

		propuse/ proprii.	contra utilizării termenului <i>asuprire națională nemaipomenită</i> în document.
Manifestarea atitudinii față de impactul evenimentelor istorice asupra societății. Formarea comportamentelor democratice și valorilor general-umane.	8) Analiza atitudinii membrilor comunității față de valorile culturii naționale și universale;	Elevul va fi capabil să: OE20. determine prezența/ lipsa unor comportamente democratice și a valorilor general-umane pentru anumite contexte istorice; OE21. (să)-și exprime opinia față de anumite acțiuni/ aprecieri raportate la dezvoltarea societății; OE22. valorifice materialul suport pentru a crea un text istoric logic, coerent.	<ul style="list-style-type: none">• Studiază sursa (vezi sursa 7). Determină dacă, în cazul dat, dreptul la asociere caracteriza un comportament democratic.• Studiază sursa(vezi sursa 8). Aplică mesajul caricaturii pentru politica externă a Republicii Moldova la etapa actuală. Exprimă-ți argumentat opinia vizavi de aprecierea autorului.• Studiază materialul suport propus. Elaborează un text coerent la tema <i>Conflictul militar de pe Nistru</i>.

Exemple de surse valorificate pentru redactarea itemilor.

Sursa 1.

1. [...] Cetățenii români vă reproșează nerespectarea Constituției, pe care ați jurat s-o respectați. Iată faptele:

d) Securitatea, care a fost chemată pentru a apăra ordinea socialistă împotriva claselor exploatoare, este acum dirijată împotriva muncitorilor;

f) Poșta este violată sistematic, iar convorbirile noastre telefonice sunt întrerupte prin violarea art. 34 care le garantează.

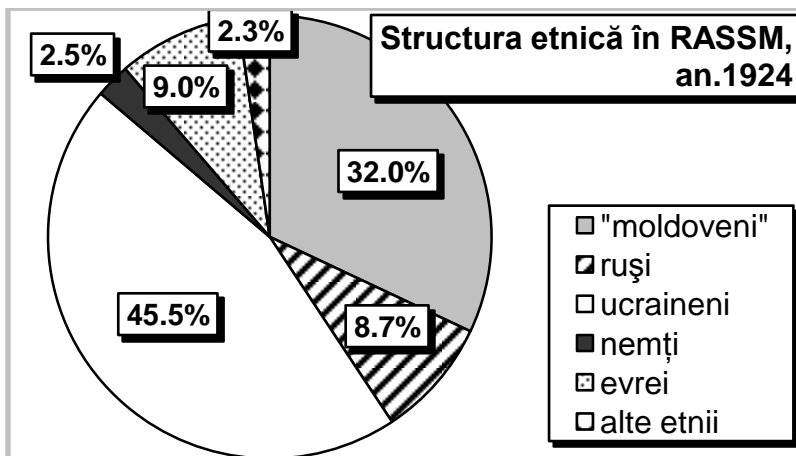
Din „Scrisoarea celor șase” adresată lui N. Ceaușescu, martie 1989

Sursa 2.

Tabel: Producția industriei principalelor state

statul \ anul	1929	1930	1932	1937
SUA	100%	81%	54%	92%
GERMANIA	100%	88%	58%	116%
MAREA BRITANIE	100%	92%	83%	124%
FRANȚA	100%	100%	77%	83%
URSS	100%	131%	183%	424%

Sursa 3.

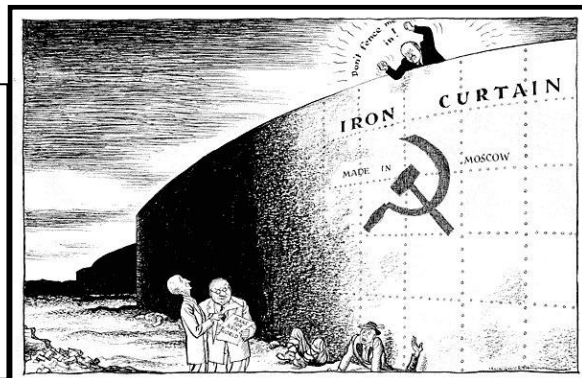

Sursele 4 și 5.

Art.13. 1. Orice persoană are dreptul de a circula în mod liber și de a-și alege reședința în interiorul granițelor unui stat.

2. Orice persoană are dreptul de a părăsi orice țară, inclusiv a sa, și de a reveni în țara sa.

Din *Declarația Universală a Drepturilor Omului*, 1948

Inscripție: „IRON CURTAIN” – „CORTINA DE FIER”

Sursa 6.

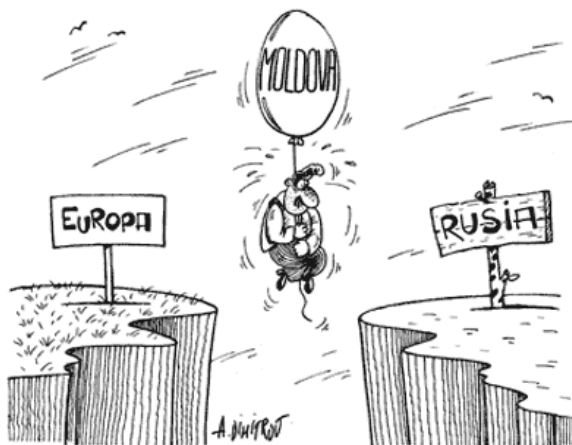

Sursa 7.

„[...] Tineretul german nu trebuie să se confrunte – precum se întâmpla în epoca liberală cu așa-zisa obiectivitate – cu problema alegerii dacă dorește sau nu să crească în spiritul materialismului sau idealismului, nazismului, al religiei sau al ateismului, ci trebuie format în mod conștient în conformitate cu principiile recunoscute ca valabile și juste și care s-au dovedit a fi astfel: conform principiilor ideologiei național-socialiste.”

Publicația Ligii Profesorilor Național-Socialiști, 1937

Sursa 8.

VI. CONȚINUTURI DE EVALUAT

Ca suport informațional în vederea realizării obiectivelor de evaluare vor servi conținuturile curriculare recomandate în *Istoria. Curriculum pentru învățământul gimnazial. Clasele a V-a - a IX-a*. În concordanță cu cerințele curriculare, conținuturile constituie doar un suport factologic în baza cărora se va evalua realizarea competențelor, fără a viza reproducerea propriu-zisă a acestora.

Conținuturile curriculare au fost organizate după cum urmează:

Conferința de Pace de la Paris și noua ordine internațională.

Perioada interbelică: Statele Unite ale Americii. Statele Europei de Vest, Centrale și de Est. Extremul Orient. Rusia/Uniunea Sovietică. RASSM (1924-1940) și politica expansionistă a URSS.

România interbelică. Viața politică. Economie. Societate. Specificul dezvoltării Basarabiei în cadrul României.

Relațiile internaționale în perioada interbelică. Relațiile sovieto-române între 1918 și 1940. Pactul Molotov-Ribbentrop și consecințele lui pentru popoarele din Europa. Reanexarea Basarabiei și Formarea RSSM (1940).

Cultura și știința în perioada interbelică.

Cultura românească în 1918-40.

Al doilea Război Mondial. Crime împotriva umanității.

România, Basarabia și Transnistria între 1941 și 1944.

Fondarea Organizației Națiunilor Unite și rolul ei în lume.

Relațiile internaționale în perioada (1945-1991). Europa divizată – Războiul Rece și urmările lui. Conferința pentru securitate și cooperare în Europa.

Perioada postbelică: Statele Unite, Franța, Anglia, RFG, Italia, Japonia. Uniunea Sovietică. Statele comuniste din Europa de Est și Asia. Regimul totalitar în România (1944-1989).

RSSM. Economie și societate (1944-1991). Deportările staliniste.

Colapsul regimurilor comuniste. Anul 1989 în istoria Europei.

Cultura în RSSM și România (1944-1991).

Republica Moldova în perioada post-sovietică.

Activități de sinteză: *Democrație și totalitarism. Rolul femeii în istoria contemporană. Republica Moldova și Integrarea europeană. Cultura și știința universală în epoca contemporană. Minoritățile etnice în Republica Moldova.*

Notă: La enumerarea conținuturilor curriculare, autorii au respectat redactarea propusă în curriculum.

VII. MATRICEA DE SPECIFICAȚII

Nivel taxonomic	RECUNOAȘTERE, ÎNȚELEGERE	APLICARE	INTERPRETARE, CREARE	Total
Domenii de conținut				
Timp și spațiu	4% (2 puncte)	8% (4 puncte)		20% (10 puncte)
Termeni istorici	4% (2 puncte)	4% (2 puncte)		
Surse istorice	8% (4 puncte)	20% (10 puncte)		28% (14 puncte)
Situații istorice (evenimente, procese, personalități, relații cauză-efect)	4% (2 puncte)	18% (9 puncte)	14% (7 puncte)	36% (18 puncte)
Exprimarea atitudinii			16% (8 puncte)	16% (8 puncte)
Total	20% (10 puncte)	50% (25 puncte)	30% (15 puncte)	100% (50 puncte)

VIII. MODEL DE TEST

I. Studiază fiecare sursă în parte și realizează sarcina de activitate.

- 1) **Numește**, cu trimitere la afiș, o caracteristică specifică regimurilor totalitare. **Argumentează** răspunsul.

1p.

2p.

- 2) **Determină** dacă cititorii au descoperit în ziarul zilei o știre cotidiană sau una excepțională. **Argumentează** răspunsul.

1p.

2p.

- 3) **Determină** o consecință a evenimentului prezentat în caricatură pentru Republica Moldova. **Argumentează** răspunsul.

1p.

2p.

Source: Sue Ann Kime and Paul Stich, *Global History*, N & N Publishing

- 4) **Numește** un eveniment/ cadru organizatoric (activitate) ce ar solicita arborarea unei astfel de simbolici. **Argumentează** răspunsul.

1p.

2p.

II. Studiază materialul suport și realizează sarcinile de activitate.

TERMEN: Sistemul de la Versailles - noua ordine internațională edificată de statele învingătoare după primul război mondial prin semnarea tratatelor de pace cu statele învinse.

REPERE CRONOLOGICE (A).

1919: fondarea Societății Națiunilor	1936: semnarea(Italia și Germania) Pactului Anticomintern
1919: Tratatul de Pace cu Austria (Saint-Germain)	
1920: Tratatul de Pace cu Ungaria (Trianon)	1936: ocuparea zonei demilitarizate renane
1932: lansarea programului "Noul curs"	1938: anexarea Austriei ("Anschluss-ul")
1933: Hitler este numit cancelar al Germaniei	1938: adoptarea Constituției lui Carol al II-lea
1935: Italia atacă Etiopia	1939: Tratatul de neagresiune sovieto-german
1935: Hitler introduce serviciul militar obligatoriu	

SURSA B.

Art.42, 43: Este interzis Germaniei să mențină sau să construiască fortificații în stînga Rinului, iar în dreapta fluviului pînă la distanța de 50 km.

Art.80, 81, 87: Germania recunoaște independența și frontierele Austriei, Cehoslovaciei, Poloniei.

Art.160: Armata germană nu poate depăși cifra de 100 000 de oameni.

Art.171: Fabricarea tancurilor este interzisă.

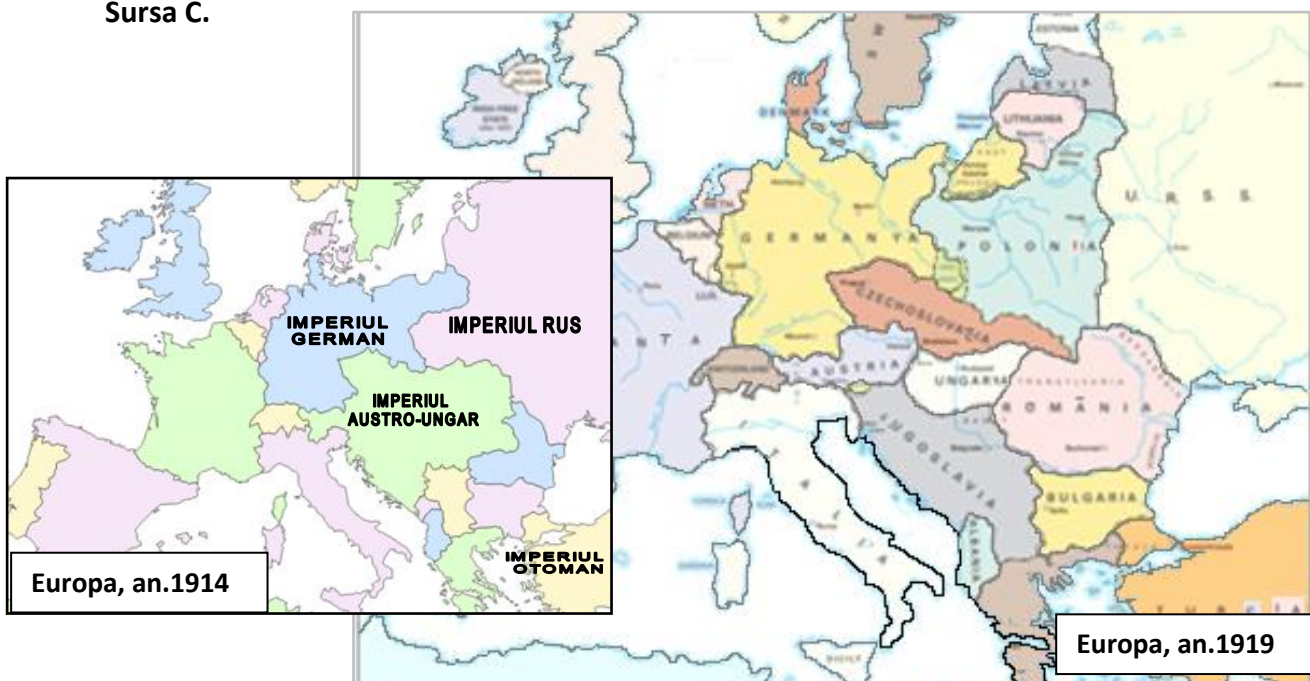
Art.173: Serviciul militar este abolit.

Art.198: Forțele militare ale Germaniei nu vor trebui să cuprindă nici o aviație militară sau marină.

Extrase din *Tratatul de la Versailles*, 28 iunie 1919

Sursa D.

Sursa C.

Sarcini de activitate:

Studiază reperele cronologice (A).

- 1) **Identifică** tratatele componente ale Sistemului de la Versailles.

2p.

Studiază sursa B.

- 2) **Definește** termenul *tratat*.

2p.

- 3) **Describe** contextul în care a fost semnat *Tratatul de la Versailles*, din 28 iunie 1919.

1p.

- 4) **Determină consecințele** tratatului pentru dezvoltarea Germaniei în plan:
militar

4p.

politic

Studiază sursele C și D.

- 5) **Demonstrează** că harta politică a Europei, conform Sistemului de la Versailles, cunoaște schimbări importante. Formulează cel puțin **două argumente**.

4p.

Studiază sursele A și B.

- 6) **Identifică** în reperele cronologice propuse **două evenimente** ce reflectă procesul de distrugere a Sistemului de la Versailles de către Germania. **Argumentează** alegerea.

5p.

Valorifică materialul suport și cunoștințele anterioare.

- 7) **Exprimă-ți opinia:** prin Sistemul de la Versailles s-au pus bazele unei păci trainice sau fragile? **Formulează două argumente**.

5p.

III. Studiază sursele și realizează sarcina de activitate.

Sursa A.

Art.5. Învățământul primar este unitar în tot cuprinsul țării.

Art.6. Învățământul primar este obligatoriu și gratuit în condițiile prevăzute de această lege. [...]

Art.7. Învățământul primar în școlile statului se predă în limba română.

Din *Legea pentru învățământul primar al statului și învățământul normal-primar, 1924*

Sursa B.

„Prin înființarea Facultății de Teologie din Chișinău s-a făcut un mare lucru și bun, folositor pentru populația Basarabiei, s-a săpat un izvor de apă vie a culturii religioase și naționale în mijlocul populației setoase de această cultură.”

Din cuvântarea arhiepiscopului Gurie

Sursa C.

„Majoritatea celor 1084 școli primare rusești au fost, după 1918, românizate, construindu-se pe parcursul perioadei interbelice încă 300 de localuri noi. Acestor școli le-a revenit rolul principal în lupta pentru combaterea analfabetismului, obținându-se în direcția dată progrese notabile. Astfel, numărul școlilor a sporit, în perioada 1920 - ianuarie 1939 de la 1 747 la 2 718, cel al învățătorilor de la 2 746 la 7 581, iar numărul elevilor înscriși – de la 136 172 la 346 747.”

Nicolae Enciu, *Basarabia în anii 1918-1940. Evoluție demografică și economică*

Sursa D.

„Este semnificativ faptul că sintagma „școală la români” s-a bucurat de considerație pentru o perioadă îndelungată în RSSM, ceea ce însemna consistența și temeinicia cunoștințelor asimilate de țărani în școala românească interbelică.”

Iulian Frunțașu, *O istorie etnopolitică a Basarabiei*

Sarcina de activitate:

Studiază sursele A, B, C și D.

Utilizează sursele pentru a argumenta, într-un text coerent, afirmația: *Învățământul în Basarabia interbelică – dovadă a renașterii spiritualității românești.*

2p.

3p.

7p.

2p.

1p.

Notă: Formulează cel puțin trei argumente.

BAREM DE CORECTARE

Nr. item/ subitem	Răspuns corect/ posibil	Modul de acordare a punctelor	Maximum pentru item
I. 1	Numește o caracteristică specifică regimurilor totalitare: - formarea „omului nou”; - cultul personalității; - etc.	0p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1p. – pentru răspuns corect.	1 punct
	Argumentează cu trimitere la sursă: simboluri, mesaj scris etc.	0p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1p. – argumentare parțială, fără trimitere la sursă; 2p. – argumentare deplină, cu trimitere la sursă.	2 puncte
2	Determină termenul adecvat: eveniment excepțional.	0p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1p. – pentru răspuns corect.	1 punct
	Argumentează cu trimitere la sursă: mesaj scris etc.	0p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1p. – argumentare parțială, fără trimitere la sursă; 2p. – argumentare deplină, cu trimitere la sursă.	2 puncte
3	Determină consecința: - schimbarea statutului politic al R. Moldova (se acceptă o formulare proprie, dar corectă din punct de vedere științific); - etc.	0p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1p. – pentru răspuns corect.	1 punct
	Argumentează cu trimitere la sursă: simboluri, mesaj scris etc.	0p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1p. – argumentare parțială, fără trimitere la sursă; 2p. – argumentare deplină, cu trimitere la sursă.	2 puncte
4	Numește un eveniment/ cadru organizatoric. Posibile răspunsuri - eveniment: semnarea <i>Acordului de asociere la UE</i> etc.; - cadru organizatoric: serbarea „Ziua Europei”; ședință a Parlamentului R. Moldova; etc.	0p. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1p. – pentru răspuns corect.	1 punct

		Argumentează cu trimitere la sursă: simbolica UE și a RM etc.	Op. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1p. – argumentare parțială, fără trimitere la sursă; 2p. – argumentare deplină, cu trimitere la sursă.	2 puncte
II	1.	Răspuns corect: 1. Tratatul de Pace cu Austria (Saint-Germain); 2. Tratatul de Pace cu Ungaria (Trianon); 3. etc.	Op. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1p.x2 – câte un punct pentru fiecare document identificat.	2 puncte
	2.	Definiția termenului <i>tratat</i> .	Op. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1p. – definiție parțială, fără terminologie adecvată; 2p. – definiție deplină, terminologie adecvată.	2 puncte
	3.	Describe contextul: - sfârșitul primului război mondial; - Puterile Centrale pierd războiul; - etc.	Op. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1p. – descriere explicită, fără greșeli științifice.	1 punct
	4.	Determină consecințele tratatului în plan: - militar; - politic.	Op. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1p.x2 – doar o apreciere, fără trimitere la sursă <u>sau</u> selectări din sursă fără apreciere; 2p. x2– explicație deplină, axată pe informația din sursă (corespunde domeniului respectiv).	4 puncte
	5.	Demonstrează schimbări: - formarea de noi state; - modificări teritoriale pentru unele state (reîntregire); - dispariția imperiilor...; - etc.	Op. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1p.x2 – argumentare parțială, fără trimitere la sursă (exemple fără raționamente sau raționamente fără exemple); 2p.x2 – argumentare deplină, corectă din punct de vedere științific.	4 puncte
	6.	Identifică două evenimente: - Hitler introduce serviciul militar obligatoriu; - Italia și Germania semnează Pactul Anticomintern; - ocuparea zonei demilitarizate renane; - anexarea Austriei (“Anschluss-ul”). Argumentează alegerea (pentru fiecare din cele două evenimente selectate).	Identificare Op. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1p. – pentru identificarea a (cel puțin) două evenimente, fără a include alte evenimente. Argumentare Op. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1p.x2 – argumentare parțială, fără trimitere la sursă (Tratatul de la Versailles); 2p.x2 – argumentare deplină (raționament exemplu), cu trimitere la sursă.	5 puncte

	7.	Exprimarea opiniei: acord, dezacord, discutabil. Formulează două argumente	Identificare Op. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1p. – pentru exprimarea opiniei. Argumentarea opiniei Op. – pentru un răspuns greșit/ lipsă; 1p.x2 – argumentare parțială, fără trimitere la suportul propus (evenimente, tratat, hartă) sau transfer la alte aspecte; 2p.x2 – argumentare deplină (raționament și exemplu), corecte științific.	5 puncte
III	1.	Utilizează sursele (sursele A-D)	Op. – pentru un răspuns lipsă sau fără a face trimitere la surse; 1p. – se fac unele încercări de valorificare a surselor sau textul surselor este preluat fără o integrare în text. 2p. – sursele sunt valorificate corect: sunt citate corect, se face trimitere la tipul sursei (cadru normativ, date statistice, opinii a unor martori oculari etc.)	2 puncte
	2.	Redactează un text coerent: introducere, cuprins, concluzie.	Op. – pentru un răspuns lipsă; 1p.x3 – pentru fiecare parte a textului (introducere, cuprins, concluzie) clar organizată (prin alineat).	3 puncte
	3.	Argumentează afirmația... Sunt reflectate cel puțin trei aspecte, posibil a fi identificate în surse, ale afirmării învățământului: - dezvoltarea învățământului primar; - dezvoltarea învățământului superior; - creștere cantitativă și calitativă; - etc.	Relevanța argumentelor (1p.): Op. – pentru un răspuns lipsă; sunt <i>doar</i> descrise realități din domeniul învățământului din Basarabia interbelică; 1p. – argumentele subscriu ideii de <i>renaștere spirituală</i> ; Conținutul textului redactat (6p.): Op. – pentru un răspuns lipsă; 1p.x3 – argumentare parțială, fără trimitere la surse; 2p.x3 – argumentare deplină (raționament exemplu), cu trimitere la sursă.	7 puncte
	4.	Utilizează limbajul istoric	Op. – pentru un răspuns lipsă/ volum irelevant (2-3 enunțuri); 1p. – limbaj parțial adecvat; nerelevant pentru tema propusă; 2p. – limbaj adecvat, relevant pentru prezentarea temei.	2 puncte
	5.	Mesaj corect din punct de vedere științific	Op. – pentru un răspuns lipsă/ volum irelevant (2-3 enunțuri); 1p. – nu sunt comise greșeli științifice semnificative.	1 punct

IX. BIBLIOGRAFIE

1. *Istoria. Curriculum pentru învățământul gimnazial. Clasele a V-a - a IX-a*, Editura Lyceum, Chișinău, 2010.
2. Cașu I., *Istoria universală. Lumea contemporană (1918-2005)*. Manual pentru clasa a IX-a, Editura Civitas, 2005.
3. Dragnev D., Dragnev E., *Atlas de istorie universală și a românilor*, Editura Civitas, Chișinău, 2006.
4. Palade Gh., Șarov I., *Istoria românilor. Epoca contemporană*. Manual pentru clasa a IX-a, Editura Cartdidact-Reclama, Chișinău, 2002.
5. Petrencu A., Dobzeu M., *Istoria universală. Epoca contemporană*. Material didactic pentru clasa a IX-a, Editura Știința, Chișinău, 2011.
6. Șarov I., Cașu I., Dobzeu M., Cerbușca P., *Istoria românilor și universală*. Manual pentru clasa a IX-a, Editura Cartdidact, Chișinău, 2013.
7. Șarov I., Palade Gh., Cașu I., *Istorie. Epoca contemporană. Istoria românilor. Istoria universală*. Manual pentru clasa a IX-a, Editura Cartdidact-Civitas, Chișinău, 2009.
8. Vizer B., Nagnibeda-Tverdohleb T., *Istoria românilor. Epoca contemporană*. Material didactic pentru clasa a IX-a, Editura Știința, Chișinău, 2011.